

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-537/23 – 1

Zaak C-537/23

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

22 augustus 2023

Verwijzende rechter:

Cour de cassation (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

13 april 2023

Verzoekende partij:

Societa Italiana Lastre SpA (SIL)

Verwerende partij:

Agora SARL

[OMISSIS]

[OMISSIS]

ARREST VAN DE COUR DE CASSATION (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Frankrijk), EERSTE CIVIELE KAMER,

VAN 13 APRIL 2023

[OMISSIS]

Feiten en procesverloop

- 1 Volgens het bestreden arrest (Rennes, 4 november 2021) heeft de Franse vennootschap Agora (hierna: „Agora”) voor de uitvoering van werkzaamheden in opdracht van [twee samenwonende natuurlijke personen (de opdrachtgevers)] een

overeenkomst gesloten met de Italiaanse vennootschap SPA Italiana Lastre (hierna: „SIL”) voor de levering van bekledingspanelen, waarin als volgt is bepaald: „De rechtbank van Brescia is bevoegd voor elk geschil dat voortvloeit uit of verband houdt met deze overeenkomst. Societa Italiana Lastre behoudt zich het recht voor om tegen de koper te procederen voor een ander bevoegd gerecht in Italië of in het buitenland.”

- 2 In november 2019 en januari 2020 hebben de [opdrachtgevers] op grond van gebreken een vordering tot aansprakelijkstelling en schadevergoeding ingesteld tegen alle betrokken aannemingsbedrijven, alsook tegen de leverancier van de panelen.
- 3 SIL heeft een exceptie van internationale onbevoegdheid opgeworpen tegen de garantieclaim van Agora.
- 4 De appelrechter heeft de exceptie van onbevoegdheid verworpen door te oordelen dat voornoemd beding SIL in de gelegenheid stelde om meer bevoegde gerechten aan te zoeken dan Agora, zonder de objectieve elementen te verduidelijken op basis waarvan de partijen overeenstemming hadden bereikt over de aanwijzing van het in voorkomend geval aan te zoeken gerecht, waardoor het SIL een discretionaire keuze bood die in strijd was met de doelstelling van voorspelbaarheid waaraan forumkeuzebedingen moeten voldoen en het bijgevolg ongeldig was.

Formulering van het middel

- 5 SIL laakt het feit dat de beslissing tot verwerping van de exceptie van territoriale onbevoegdheid in het arrest wordt bevestigd, terwijl:

„1°/ de appelrechter, door de verwerping van de door SIL opgeworpen exceptie van territoriale onbevoegdheid toe te wijzen, zonder te antwoorden op het peremptoire middel dat het litigieuze forumkeuzebeding op grond van artikel 25, lid 1, van verordening nr. 1215/2012 in het licht van het Italiaanse en niet van het Franse recht diende te worden beoordeeld, artikel 455 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering heeft geschonden;

2°/ de geldigheid van een overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht wordt beoordeeld volgens het recht van de lidstaat waarvan de gerechten zijn aangewezen; de appelrechter, door te oordelen dat het door partijen overeengekomen forumkeuzebeding ongeldig is, na te hebben vastgesteld dat dit beding de rechtbank van Brescia (Italië) als bevoegd gerecht aanwijst en zonder toepassing te geven aan het Italiaanse recht, inbreuk heeft gepleegd op artikel 25, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken”.

Aangevoerde rechtspraak en bepalingen van Unierecht

- 6 Ten tijde van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen (HvJ EG, 9 november 2000, C-387/98, Coreck Maritime) voor recht verklaard dat artikel 17, eerste alinea, ervan aldus moet worden uitgelegd dat niet is vereist dat een forumkeuzebeding zodanig is geformuleerd, dat louter op grond van de bewoordingen ervan reeds kan worden bepaald welk gerecht bevoegd is, maar dat het voldoende is dat het beding de objectieve elementen bevat op basis waarvan partijen overeenstemming hebben bereikt over de keuze van het gerecht of de gerechten waaraan zij de ontstane of de toekomstige geschillen willen voorleggen. Die elementen, die voldoende nauwkeurig moeten zijn om de geadieerde rechter in staat te stellen te bepalen of hij bevoegd is, kunnen eventueel worden geconcretiseerd door de omstandigheden van het geval.
- 7 Artikel 25, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna: „Brussel I bis-verordening”) bepaalt dat indien de partijen, ongeacht hun woonplaats, een gerecht of de gerechten van een lidstaat hebben aangewezen voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, dit gerecht of de gerechten van die lidstaat bevoegd is of zijn, tenzij de overeenkomst krachtens het recht van die lidstaat nietig is wat haar materiële geldigheid betreft. Deze bevoegdheid is exclusief, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.

Motivering van de prejudiciële verwijzing

- 8 Artikel 25, lid 1, verwijst naar het recht van de lidstaat van het aangewezen gerecht met het oog op de beoordeling van de „materiële” geldigheid van het forumkeuzebeding.
- 9 Deze precisering doet de vraag rijzen naar de draagwijdte van die verwijzing, in het bijzonder in het geval van een asymmetrisch forumkeuzebeding dat slechts één van de partijen de mogelijkheid biedt te kiezen voor een gerecht naar keuze dat volgens de regels van het gemene recht bevoegd is en verschilt van het gerecht dat in dat beding wordt genoemd.
- 10 Indien de wederpartij aanvoert dat dit beding onrechtmatig is omdat het onnauwkeurig en/of onevenwichtig is, moet er dan worden gekeken naar de autonome regels die voortvloeien uit artikel 25, lid 1, van de Brussel I bis-verordening en de door die verordening nagestreefde doelstelling van voorspelbaarheid en rechtszekerheid, of moet het recht van de in het beding aangewezen lidstaat worden toegepast? Met andere woorden, moet er worden aangeknoopt bij het begrip „materiële geldigheid” van het beding in de zin van die bepaling? Of moet er daarentegen van worden uitgegaan dat de voorwaarden voor

de materiële geldigheid van het beding strikt dienen te worden uitgelegd en alleen betrekking hebben op materiële nietigheidsgronden, waaronder met name fraude, dwaling, bedrog, geweld en onbekwaamheid?

- 11 Indien de vraag of het beding onnauwkeurig of onevenwichtig is, moet worden beantwoord aan de hand van autonome regels, dient artikel 25, lid 1, van de Brussel I bis-verordening dan aldus te worden uitgelegd dat een beding volgens hetwelk de ene partij zich slechts één rechter kan wenden, terwijl de andere partij, naast deze rechter, ook elke andere naar gemeen recht bevoegde rechter kan aanzoeken, wel of juist niet moet worden toegepast?
- 12 Indien de asymmetrie van een beding een materiële voorwaarde betreft, hoe moet deze bepaling dan worden uitgelegd, en in het bijzonder de verwijzing naar het recht van de staat van het aangewezen gerecht, wanneer er in het beding meerdere gerechten worden aangewezen of wanneer het beding één gerecht aanwijst, maar één van de partijen de mogelijkheid laat om een ander gerecht te kiezen en die keuze nog niet is gemaakt op de dag waarop de rechter wordt aangezocht:
 - is het recht van de staat van het enige uitdrukkelijk aangewezen gerecht het toepasselijke nationale recht, ongeacht of er ook andere gerechten kunnen worden aangezocht?
 - kan, indien er meerdere gerechten zijn aangewezen, worden verwezen naar het recht van de staat van het daadwerkelijk aangezochte gerecht?
 - moet, tot slot, de verwijzing naar het recht van de aangewezen lidstaat in het licht van overweging 20 van de Brussel I bis-verordening worden begrepen als een verwijzing naar de materiële rechtsregels of naar het conflictenrecht van die lidstaat?

De Cour de cassation, RECHTDOENDE

Gelet op artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

VERWIJST de volgende vragen naar het Hof van Justitie van de Europese Unie:

- 1) Moet wanneer er sprake is van een asymmetrisch forumkeuzebeding dat slechts één van de partijen de mogelijkheid biedt te kiezen voor een gerecht naar keuze dat volgens de regels van het gemene recht bevoegd is en verschilt van het gerecht dat in dat beding wordt genoemd, en de wederpartij aanvoert dat dit beding onrechtmatig is omdat het onnauwkeurig en/of onevenwichtig is, dan worden gekeken naar de autonome regels die voortvloeien uit artikel 25, lid 1, van de Brussel I bis-verordening en de door die verordening nagestreefde doelstelling van voorspelbaarheid en rechtszekerheid, of moet het recht van de in het beding aangewezen lidstaat worden toegepast[?] Met andere woorden, moet er worden aangeknoopt bij het begrip „materiële geldigheid” van het beding in de zin van die bepaling? Of moet er daarentegen van worden uitgegaan dat de voorwaarden voor

de materiële geldigheid van het beding strikt dienen te worden uitgelegd en alleen betrekking hebben op materiële nietigheidsgronden, waaronder met name fraude, dwaling, bedrog, geweld en onbekwaamheid?

2) Indien de vraag of het beding onnauwkeurig of onevenwichtig is, moet worden beantwoord aan de hand van autonome regels, dient artikel 25, lid 1, van de Brussel I bis-verordening dan aldus te worden uitgelegd dat een beding volgens hetwelk de ene partij zich slechts tot één rechter kan wenden, terwijl de andere partij, naast deze rechter, ook elke andere naar gemeen recht bevoegde rechter kan aanzoeken, wel of juist niet moet worden toegepast?

3) Indien de asymmetrie van een beding een materiële voorwaarde betreft, hoe moet deze bepaling dan worden uitgelegd, en in het bijzonder de verwijzing naar het recht van de staat van het aangewezen gerecht, wanneer er in het beding meerdere gerechten worden aangewezen of wanneer het beding één gerecht aanwijst, maar één van de partijen de mogelijkheid laat om een ander gerecht te kiezen en die keuze nog niet is gemaakt op de dag waarop de rechter wordt aangezocht:

- is het recht van de staat van het enige uitdrukkelijk aangewezen gerecht het toepasselijke nationale recht, ongeacht of er ook andere gerechten kunnen worden aangezocht?
- kan, indien er meerdere gerechten zijn aangewezen, worden verwezen naar het recht van de staat van het daadwerkelijk aangezochte gerecht?
- moet, tot slot, de verwijzing naar het recht van de aangewezen lidstaat in het licht van overweging 20 van de Brussel I bis-verordening worden begrepen als een verwijzing naar de materiële rechtsregels of naar het conflictenrecht van die lidstaat?

[OMISSIS]